

Sygn. akt II Ca 1159/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący: **SSO Małgorzata Klesyk**

Sędziowie: **SSO Teresa Strojnowska (spr.)**

SSO Teresa Kołbuc

Protokolant: starszy protokolant sądowy Beata Wodecka

po rozpoznaniu w dniu 29 grudnia 2016 r. w Kielcach

na rozprawie

sprawy z powództwa M. Ł. (1)

przeciwko S. Ł.

o ustanowienie rozdzielności majątkowej

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Kielcach

z dnia 13 czerwca 2016 r., sygn. akt III RC 399/15

oddala apelację.

II Ca 1159/16

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 13 czerwca 2016 roku Sąd Rejonowy w Kielcach, w sprawie III RC 399/15 oddalił powództwo M. Ł. (1) przeciwko S. Ł. o ustanowienie rozdzielności majątkowej z dniem 1 stycznia 2007r.

Sąd Rejonowy ustalił stan faktyczny, z którego wynika, że M. Ł. (1) i S. Ł. związek małżeński zawarli w dniu 6 lipca 2012 roku. Umowy majątkowej małżeńskiej nie zawierali. Pomiędzy nimi obowiązuje ustawowa wspólność majątkowa. W skład majątku wspólnego wchodzi min. nieruchomości położona w miejscowości Huta (...) gmina B., zabudowana budynkiem mieszkalnym, dla której prowadzona jest przez Sąd Rejonowy w Kielcach księga wieczysta o nr (...). Małżonkowie są współwłaścicielami również innego mienia. Mają dwoje dzieci, są zdrowi. Korzystali z pomocy rodziców powódki.

M. Ł. (1) obecnie nie posiada zobowiązań, natomiast S. Ł. ma długi, na zaciągnięcie których powódka nie godziła się, co potwierdziła także podczas postępowania. Obecne zobowiązania męża, powódka określiła na kwotę 300 000,00 zł.

W szczególności podniosła, że wysokość zobowiązań jest taka sama, jak ustalono w sprawie sygn. III RC 768/14 z powództwa wierzycieli E. C. i I. M. (1) przeciwko pozwanym małżonkom M. Ł. (1) i S. Ł. o ustanowienie rozdzielności

majątkowej małżeńskiej, w której to sprawie Sąd Rejonowy w Kielcach, wyrokiem z dnia 2 marca 2015r., ustanowił rozdzielną majątkową małżeńską M. Ł. (1) i S. Ł., wynikającą z małżeństwa zawartego w dniu 6 lipca 2002r. przed Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w B., numer aktu małżeństwa 10/2002 (t.II, k.300 akt sygn. III RC 768/14), z dniem 1 września 2014r. (tj. z dniem wytoczenia powództwa). Orzeczenie to jest prawomocne, Sąd Okręgowy w Kielcach wyrokiem z dnia 1 grudnia 2015r. sygn. II Ca 1157/15 oddalił apelację pozwanych (t.II, k.358 akt III RC 768/15).

Obecnie rosną odsetki od tych nie spłaconych zobowiązań, zaś długi męża powstawały już przed 2008 rokiem i na ich zaciągnięcie powódka nie wyrażała zgody.

Pozwany podniósł, że do majątku wspólnego nic nie wniósł ze swojej strony. Ze spadku po matce spłacał wcześniejsze zobowiązania. Samodzielnie prowadził działalność gospodarczą od początku. Nie informował żony o swojej działalności oraz zaciągniętych zobowiązaniach. Zobowiązania, które powstały w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, przyznał wysokość tego zadłużenia na kwotę 300 000,00 zł w sprawie III RC 768/14. Pozwany nie ma stałej pracy i od lat utrzymywany jest przez żonę. Strony prowadzą wspólne gospodarstwo domowe.

Jak wynika z akt sprawy sygn. III RC 768/14 pozew o ustanowienie rozdzielną majątkową małżeńską złożony został przez wierzycieli małżonków Ł. tj. E. C. i I. M. (2). Pozwani małżonkowie M. Ł. (1) i S. Ł., nie uznali wówczas powództwa i wnosili w toku całego postępowania o jego oddalenie.

W niniejszym postępowaniu żadna ze stron nie podniosła innych nowych okoliczności, które uzasadniałyby ustanowienie rozdzielną majątkową małżeńską z datą wcześniejszą tj. z dniem 1 stycznia 2007r., dlatego też, w tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Rejonowy uznał, iż powództwo jest niezasadne i podlega oddaleniu.

Sąd wskazał, że w sprawie sygn. III RC 768/14, S. Ł. i M. Ł. (1) wnosili o oddalenie powództwa E. C. i I. M. (3) o ustanowienie rozdzielną majątkową małżeńską. Wywodzili tam, że nie zostały spełnione przesłanki z art.52 kr.i.o. , że żądanie takie, jako godzące w dobro rodziny, w społeczno-gospodarcze przeznaczenie nieruchomości rolnych, winno zostać uznane jako stanowiące nadużycie prawa, a zatem nie zasługujące na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie strony nie przedstawiły żadnych innych, nowych okoliczności, które uzasadniałyby ustanowienie rozdzielną majątkową z datą 1 stycznia 2007 roku. Zarówno powódka jak i pozwany zgodnie przyznali i potwierdzili, że wszystkie okoliczności, na które powołują się w niniejszej sprawie, istniały i znane już były w toku postępowania w sprawie sygn. III RC 768/14, a innych nowych, dodatkowych okoliczności, mogących mieć wpływ na zgłoszone żądanie nie wskazali. Brak jest zatem, zdaniem Sądu Rejonowego, podstaw do uwzględnienia powództwa.

Apelację od powyższego wyroku wniosła powódka M. Ł. (1), zaskarżając go w całości i zarzuciła:

- naruszenie art.52 § 1 i 2 w zw. z art. 43 §2 i 3 k.r.o. poprzez ich niezastosowanie w sytuacji, gdy ustalony stan faktyczny wskazywał na istnienie ważnych powodów do ustanowienia rozdzielną majątkową, a przypadek jest na tyle wyjątkowy, by rozdzielną majątkową orzeczoną była z datą wcześniejszą niż data wytoczenia powództwa, a udziały majątku zostały ustalone w sposób nierówny.

Z uwagi na powyższe powódka wnosila o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości, tj. ustanowienie rozdzielną majątkową z dniem 1 stycznia 2017r.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja powódki i zarzuty w niej podniesione są bezzasadne, co skutkuje oddaleniem apelacji.

Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie dowodowe, a na jego podstawie poczynił adekwatne do treści materiału dowodowego ustalenia faktyczne. Ustalenia te Sąd Odwoławczy w całości aprobuje i przyjmuje za własne.

W sytuacji, gdy skarżąca nie zarzuca naruszenia przepisów postępowania przez poczynienie wadliwych ustaleń, dla oceny trafności zarzutu naruszenia prawa materialnego miarodajny jest stan faktyczny, przyjęty za podstawę wydania zaskarżonego wyroku.

W świetle poczynionych ustaleń, zarzut naruszenia art. 52 § 1 i 2 w zw. z art. 43 § 2 i 3 k.r.o. uznać należy za chybiony.

Zauważyć należy, że powódka w piśmie wszczynającym postępowanie z dnia 30 kwietnia 2014 roku zawarła dwa żądania: 1. domagała się ustanowienia rozdzielności majątkowej z dniem 1 stycznia 2007 roku oraz 2. domagała się dokonania podziału majątku.

Roszczenia te w istocie stanowią oddzielne żądania i nie mogą być wspólnie rozpoznane, albowiem każde z dwu połączonych w pozwie żądań kwalifikuje się do innego trybu postępowania.

Sprawa o ustanowienie rozdzielności majątkowej małżeńskiej jest sprawą małżeńską, prowadzoną w oparciu o przepisy szczególne w postępowaniu procesowym (symbol „C”), zaś postępowanie w przedmiocie podziału majątku prowadzone jest w trybie nieprocesowym (symbol „Ns”).

W razie połączenia w jednym pozwie powództw o ustanowienie rozdzielności majątkowej i podział majątku wspólnego, przewidziany w art. 191 k.p.c. warunek dotyczący trybu postępowania nie zostałyby zachowane. Domaganie się zatem przez skarżącą ustalenia nierównych udziałów jest dopuszczalne, ale nie w sprawie z powództwa o ustanowienie rozdzielności majątkowej. Wniosek taki Sąd może rozpoznać w postępowaniu nieprocesowym o podział majątku wspólnego.

W niniejszej sprawie przedmiotem rozpoznania było żądanie ustanowienia rozdzielności majątkowej i w ocenie Sądu Okręgowego prawidłowo Sąd Rejonowy uznał, że nie zostały spełnione przesłanki, dotyczące ustanowienia rozdzielności majątkowej z datą wcześniejszą, aniżeli dokonał tego Sąd Rejonowy w sprawie sygn. III RC 768/14.

Zgodnie z art. 52 § 1 k.r.i.o. z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać ustanowienia przez sąd rozdzielności majątkowej. W myśl § 2 cytowanego przepisu w wyjątkowych wypadkach sąd może ustanowić rozdzielność z dniem wcześniejszym, niż dzień wytoczenia powództwa, w szczególności jeżeli małżonkowie żyli w rozłączeniu. Zauważyć należy, że orzeczenie o rozdzielności majątkowej z datą wsteczną jest dopuszczalne jedynie w razie zaistnienia ważnych ku temu powodów i tylko w wyjątkowych okolicznościach.

Celem tego unormowania jest zapewnienie ochrony interesów małżonka słabszego ekonomicznie. Ustawodawca nie zdefiniował pojęcia ważnych powodów. Przyjmuje się – na ogół powszechnie – że przez ważne powody rozumie się takie okoliczności, które sprawiają, że w konkretnej sytuacji faktycznej wspólność majątkowa nie służy dobru drugiego z małżonków albo dobru założonej przez nich rodziny (zob. min. wyrok SN z dnia 20 czerwca 2000 roku, III CKN 287/00, Legalis nr 278453). Przy rozważeniu „ważnych powodów” takiego zniesienia Sąd musi rozważyć nie tylko interes rodziny, ale także ewentualność pokrzywdzenia tych wierzycieli każdego z małżonków, których należności powstały w okresie objętym wstecznym działaniem orzeczenia (zob. min wyrok SN z dnia 17 stycznia 1997 roku, II CKU 31/96, Prok. I Pr. – wkł. 1997/6/29).

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy podkreślić należy, że rolą Sądu było ustalenie, czy zachodzą ważne powody, które uzasadniałyby ustanowienie rozdzielności majątkowej z datą wcześniejszą niż data wytoczenia powództwa - czyli z dniem 1 stycznia 2007 roku.

Opierając się na zgromadzonym materiale dowodowym, Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił, że takie okoliczności nie zachodzą.

Zauważyć bowiem należy, że przed Sądem Rejonowym w Kielcach toczyło się postępowanie z powództwa wierzycieli małżonków M. i S. Ł. - tj. E. C. i I. M. (1) o ustanowienie rozdzielności majątkowej w sprawie III RC 768/14, w której małżonkowie Ł. występowali w charakterze strony pozwanej i wnosili o oddalenie powództwa. Wywodzili w tamtym

postępowaniu, że dobro rodziny, w tym dobro małoletnich dzieci, które pozostaje pod ochroną przepisów Konstytucji oraz kodeksu rodzinnego i opiekuńczego uzasadnia oddalenie powództwa na podstawie art.5 k.c.

Sąd Rejonowy wyrokiem z dnia 2 marca 2015 roku sygn. III RC768/14 ustanowił rozdzielną majątkową M. i S. Ł. z dniem 1 września 2014 roku (tj. z datą wniesienia pozwu).

Z kolei skarżąca w niniejszym postępowaniu wystąpiła z pozwem, wniesionym w dniu 30 kwietnia 2015r., o ustanowienie rozdzielną majątkową z dniem 1 stycznia 2007r. powołując się przy tym, że powództwo jest zasadne z uwagi na dobro małoletnich dzieci, że nie wyrażała zgody na zaciągnięcie zobowiązań przez jej męża i żyła w błędnym przekonaniu że ewentualne długi S. Ł. nie będą zaspokajane z majątku wspólnego.

Zdaniem Sądu Okręgowego nie przedstawiła ona ważnych powodów ani nowych okoliczności, które nie były znane w sprawie III RC 768/14 i uzasadniałyby uwzględnienie powództwa. Na rozprawie w dniu 4 maja 2016 roku powódka oraz pozwany zgodnie przyznali, że istnienie zobowiązań finansowych S. Ł. wobec jego wierzycieli zostało ustalone w sprawie III RC 768/14.

Skarżąca podnosiła, że długi jej męża powstały w 2008 roku, nie wyrażała zgody na ich zaciągnięcie i nie chce za nie odpowiadać. Okoliczności te wskazywała także w postępowaniu toczącym się pod sygnaturą III RC 768/14 (k.39).

Zdaniem Sądu Okręgowego, zadłużenia te zaistniały w związku z działalnością gospodarczą S. Ł., prowadzoną z wiedzą powódki i strony nie przedstawiły dowodów świadczących o tym, że nie zostały one zużyte przez oboje małżonków, przeznaczone na zaspokojenie potrzeb rodziny.

Przy prowadzeniu działalności gospodarczej istnieje ryzyko niepowodzenia, z którym małżonkowie winni się liczyć.

S. Ł. wskazał, że jego zobowiązania zostały szczegółowo wymienione w sprawie III RC 768/14 i że powstały w związku z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą. Strony zgodnie przyznały, że wysokość zadłużenia wynosi około 300 000,00 zł. Po tym postępowaniu inne zobowiązania nie powstały.

Strony nie pozostają w separacji faktycznej, w dalszym ciągu są małżeństwem i zamieszkują razem. Prowadzą nadal wspólne gospodarstwo domowe.

Niniejszym pozwem objęty jest ten sam majątek stron w postaci min. nieruchomości położonej w Nowej Hucie, na której wybudowany został dom, w którym nadal zamieszkują.

Skarżąca w niniejszej sprawie powoływała się także na to, że to ona przyczyniła się do powstania majątku wspólnego, działka, na której strony wybudowały dom mieszkalny należała do jej rodziców, że nie istniał po stronie S. Ł. żaden ekwiwalent pozwalający przyjąć, że ten składnik majątkowy został uzyskany do majątku wspólnego także dzięki jego osobistym staraniom, że ewentualna egzekucja z udziału we współwłasności nieruchomości wspólnej prowadziłaby do upośledzenia nieruchomości w jej wykorzystywaniu, jednakże nie przedstawiła dowodów na tę okoliczność, w szczególności kto brał udział w budowie wspólnego domu, skąd pochodziły środki na tę budowę, na jakie cele zostały zużyte istniejące zobowiązania.

Wszystkie te okoliczności są istotne dla ustalenia motywów i przyczyn wystąpienia z powództwem o ustanowienie rozdzielną majątkową z tak odległą datą wsteczną tj. 1 stycznia 2007r. (powództwo wniesione w dniu 30 kwietnia 2015r.), skoro małżonkowie mieszkają nadal razem, wspólnie prowadzą gospodarstwo domowe, opiekują się dziećmi i tak też było we wcześniejszym okresie tj. od 1 stycznia 2007r.

Do żądania ustanowienia rozdzielną majątkową z datą wsteczną, tym bardziej z tak odległą datą tj. 1 stycznia 2007r. należy podejść z dużą ostrożnością, zbadaniu podlega intencja takiego żądania, w szczególności, czy nie zmierza i nie ma na celu pozbawienia wierzycieli możliwości zaspokojenia się ze wspólnego majątku małżonków.

Podkreślić trzeba, że zarówno powódka jak i pozwany w toku niniejszego postępowania zgodnie twierdzili, że wszystkie okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia, uzasadniające istnienie przesłanek określonych w art.52 k.r.i.o., zostały przedstawione i wykazane w sprawie sygn. III RC 396/15. Tymczasem w tej sprawie tj. III RC 396/15 występujący w roli pozwanych, małżonkowie M. Ł. (1) i S. Ł. stanowczo w toku całego postępowania, sprzeciwiali się żądaniu ustanowienia rozdzielności majątkowej i wobec takiego stanowiska, nie przedstawili właściwie żadnych okoliczności, które uzasadniałyby spełnienie przesłanek z art.52 k.r.i.o.

Stąd też, powoływanie się przed Sądem Rejonowym, jak i w apelacji tylko na okoliczności, które miały być wykazane i udowodnione w sprawie III RC 768/14, bez wskazania innych dowodów w niniejszej sprawie, nie mogło okazać się skuteczne.

W sprawie sygn. III RC 768/14 M. Ł. (1) przesłuchana w charakterze strony zeznała, że ona prowadziła gospodarstwo rolne, mąż zaprzestał prowadzić działalność gospodarczą od 2012r., mieszkają razem i wspólnie prowadzi gospodarstwo domowe, chociaż mąż z powodu braku środków nie wspomaga jej finansowo od 2013r. Wcześniej mąż utrzymywał dom i dzieci. Kłopoty w działalności męża spowodowała niewypłacalność kontrahentów. Na budowę domu zaciągnęli małżonkowie kredyt. (k.298, k.245 akt III RC 768/14).

S. Ł. także potwierdził fakt, iż mieszka razem z żoną i dziećmi we wspólnie zbudowanym domu, że prowadzili razem gospodarstwo domowe, żełożył na utrzymanie rodziny, dopóki były pieniądze z działalności, a zaprzestał, gdy kłopoty finansowe pojawiły się w związku z niewypłacalnością kontrahentów (k.298 akt III RC 768/14).

Ani powódka ani jej mąż nie przedstawili dowodów na to, by podejmowali decyzje finansowe samodzielnie, bez uzgodnienia a nawet wbrew woli jednego z nich w okresie przed dniem 1 września 2014r., by pozyskane dochody przeznaczali wyłącznie na siebie. Wręcz przeciwnie, przedstawili obraz rodziny zgodnie funkcjonującej, w której oboje małżonkowie przyczyniali się do jej utrzymania, borykającej się z różnymi, typowymi problemami życia codziennego, zaś kłopoty finansowe wynikały z nierzetelnych kontrahentów męża powódki - S. Ł.. Takie stanowisko oboje małżonkowie przedstawili w sprawie III RC 768/14 i w sprawie niniejszej nie przedstawili innych nowych okoliczności

W orzecznictwie jednolicie przyjmuje się, że niepowodzenia współmałżonka w działalności gospodarczej i zamiar uniemożliwienia wierzycielom egzekucji z majątku wspólnego nie mogą stanowić ważnego powodu do zniesienia wspólności majątkowej małżeńskiej w rozumieniu art. 52 § 1 k.r.o (zob. min. wyrok SN z dnia 24 maja 1994 roku, I CRN 61/94, OSP 1995/4/96, z dnia 7 grudnia 1994 roku, I CRN 155/94, Lex nr 852451).

Nie sposób bowiem uznać, by oboje małżonkowie mogli wyłącznie korzystać z działalności gospodarczej jednego z nich, bez wspólnego ponoszenia odpowiedzialności materialnej za zaistniałe straty, zwłaszcza jeżeli wcześniejsza działalność przynosiła zyski, pomnażające ich wspólny dorobek. Uniemożliwienie więc wierzycielom dochodzenia swoich należności, byłoby sprzeczne z potrzebą ochrony praw wierzycieli.

Zatem wobec pozostawania już przez małżonków Ł. w ustroju rozdzielności majątkowej z dniem 1 września 2014r., wprowadzonym wyrokiem Sądu Rejonowego z dnia 2 marca 2015 roku w sprawie III RC 768/14 i nie wykazaniu przez skarżącą innych, nowych okoliczności, Sąd Rejonowy miał podstawy do uznania, że nie zachodzą ważne powody w rozumieniu art. 52 § 1 k.r.o. do ustanowienia rozdzielności jeszcze z wcześniejszą datą tj. z dniem 1 stycznia 2007r. W konsekwencji prawidłowo Sąd Rejonowy oddalił powództwo.

Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację M. Ł. (1) jako bezzasadną o czym orzekł jak w sentencji.

SSO Teresa Strojnowska SSO Teresa Kołbuc SSO Małgorzata Klesyk

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)